

SPLITSKE GODINE SLIKARA NIKOLE JAKŠIĆA

UDK: 75 Jakšić, N
Izvorni znanstveni rad
Primljeno: 15. XI. 2003.

MILAN IVANIŠEVIĆ
Kneza Višeslava 16
21 000 Split, HR

Slikar je Nikola Jakšić (Postira, 21. listopada 1875. – Trst, ?) živio u Splitu od 1906. do 1919. Bio je strukovni učitelj likovnih vještina u Obrtnoj školi. Njegove su slike bile izložene u Splitu godine 1908., a godine 1921. u Rimu. U Muzeju grada Splita sačuvan je jedan akvarel (1912.) i šest bakroreza (1914.–1916.), a u vlasništvu obitelji Botić dva bakroreza (1914., 1916.).

Od hrvatskih je povjesničara likovnih umjetnosti prvi o Nikoli Jakšiću pisao Duško Kečkemet, pa sam stoga ovaj niz podataka o slikaru namijenio ovom broju *Kulturne baštine*, a slavljeniku u čast započinjem navodom iz njegova rada *Splitski slikari prošlog stoljeća*: »Koncem stoljeća su radili u Splitu još slikari: J. Jakšić (rođen 1875. u Postirama) koji je učio u Trstu, Beču i Nuernbergu, a djelovao kao učitelj na obrtničkoj školi u Splitu.«¹

Vremenski je niz podataka o Nikoli Jakšiću dobro započeti podacima o njegovu rođenju, jer dosadašnji nisu bili potpuni. Rođen je 21. listopada 1875. u Postirama, a kršten 21. studenoga imenima Nikola i Josip. Majka mu je Giuditta Zanchi (kći Josipova), rođena u Trstu, a otac Mihovil Jakšić (prezime je upravo ovako napisano), sin Nikole, rođen u Postirama (vjenčani su bili 30. siječnja 1875.), kumovi su mu

Pavao Bernardis, stolar, i Magdalena Hranueli, a župnik je bio Roko Kalafatić.² Nema nikakve sumnje u njegovo ime Nikola, pa je stoga svako pisanje prvoga slova imena J. posve neopravdano, jer se on potpisivao Giassich, bez ikakve naznake imena, i nikada do sada nisam vidio drukčije.

Jedini je podatak o Nikolinu školovanju poznat po katalogu Prve Dalmatinske Umjetničke Izložbe, pa ću ga navesti u opisu te izložbe. Dana 24. listopada 1906. »odlukom c. k. ministarstva za bogoštovje i nastavu (broj 39545), privremena uprava škole bijaše povjerena strukovnom učitelju Nikoli Jakšiću«. Kad je on počeo raditi u Splitu, postojala je Obrtnička škola usavršenja, u Cesarskokraljevskoj Velikoj Realki. Trajala je od 15. listopada 1890. do kraja školske godine 1906. Ta je školska godina započela 1. listopada 1906., završena je za veći dio pouke 31. svibnja 1907., a za prostoručno risanje 6. srpnja 1907. Na toj je školi od godine 1890. i 1891. prostoručno risanje poučavao Antun Bezić, koji je umro 2. srpnja 1906. Jakšić je bio pozvan voditi novu školu. List *Naše Jedinstvo*, kojemu je urednik bio Antonije Stražičić, imao je prvu vijest o Jakšiću u Splitu. Tiskana je u utorak, 27. studenoga 1906.: »Prof. risarstva. Prispio je gosp. Jakšić prof. slobodnoga risarstva, pa evo prilike našem zanatlijama da se okoriste. Čujemo da je jako vrijedan i maran. S nove godine će započeti da poučava.« Poslije petnaest dana list *Dan*, kojemu je urednik svećenik Srećko Škarica, imao je u četvrtak 6. prosinca 1906. (na slikarev imendan), još potpuniju vijest: »Škola za obrt i risanje. Na 1. dojučer godine 1907. otvara se u Spljetu nova škola za obrt i risanje. Ova će škola biti od velike koristi našem narodu, tim više, što je ovo prva škola te vrsti u cijeloj Dalmaciji, a (u koliko nam je dosta dobro poznato) i u cijeloj Istri. Upisati se mogu dječaci, koji su svršili osnovnu školu. U koliko znamo, već ih je upisano oko 70, a opravdana je nada, da će ih se mnogo upisati, i to kroz kratko vrijeme, u ovu veoma potrebnu školu našem narodu. Kako će to biti lijepo, kada budemo moći nalaziti kod naših ljudi ono, što sada moramo u tugjini tražiti. Glede pak zgrade za školu nije se ni moglo bolje naći, nego što je nagjeno, naime velika, prostrana, puna čistog zraka i sunca, kuća gospodina Stjepana Bartulice. A i to

nas veseli, što je za upravitelja iste škole odregjen naš zemljak, zaslužni gosp. Nikola Jakšić. Preporučamo gosp. župnicima i pučkim učiteljima i ostalim narodnim prijateljima, da budu pri ruci svim onima, koji bi željeli u dotičnu školu stupiti.«

Ministarstvo je još u godini 1905. dopustilo utemeljenje posebne građevne zanatlijske škole.³ »C. k. obrtna strukovna škola u Splitu bila je otvorena 10. februara godine 1907. ustanovljenjem jedne javne risarske dvorane za obrtnike, radnike i šegrte.« Uskoro, 10. travnja 1907., »odlukom c. k. ministarstva za bogoštovje i nastavu (broj 211) bi imenovan ravnateljem zavoda podupravitelj c. k. željezničke uprave u Splitu, inženjer Kamil Tončić, koji je po napatku c. k. ministarstva posjetio veći dio obrtničkih škola u Austriji i prema tome udesio organizaciju zavoda«.⁴ Po jednom podatku iz godine 1933., Jakšić je do 1. lipnja 1907. upravljao školom. Poslije završetka Jakšićeva upravljanja, u godinama su 1907. i 1908. imenovani novi učitelji u poučavanju likovnih vještina. Dana 7. kolovoza 1907. »otpisom c. k. ministarstva bogoštovja i nastave (broj 36423) bješe imenovani docentima za školsku godinu 1907 – 1908 (...) Tano Voltolini za modelovanje«. Dana 28. studenoga 1907. »otpisom c. k. ministarstva bogoštovja i nastave (broj 43621) bi pravi učitelj Vjekoslav Gangl dodijeljen ovome zavodu«. Dana 14. ožujka 1908. »otpisom c. k. ministarstva bogoštovja i nastave (broj 12887) bi imenovan Josip Kost poslovođom za klesarske radionice«. Pouka u kiparskom oblikovanju dobila je 24. travnja 1908. novčanu potporu: »otpisom c. k. ministarstva bogoštovja i nastave (broj 15778) bi doznačena dotacija od kruna 4.500 za tečaj kiparstva«. Prva je školska godina završila 31. svibnja 1908., a druga je započela 5. listopada 1908.

Važnost je ove škole potvrđena kad je 9. veljače 1909. Kamil Tončić imenovan nadzornikom obrtnih škola usavršavanja u pokrajini (broj 102) i kad je 15. ožujka 1909. »c. k. Ministarstvo za javne radnje odlukom (broj 609/I. XXXI. b. 22732) pretvorilo c. k. Obrtničku školu u c. k. Graditeljsku, Zanatlijsku i Umjetničku školu«. Nikola Jakšić je 9. lipnja 1909. (broj 309) pozvan u Beč na pohađanje tečaja za obrađi-

vanje drva, a 21. kolovoza 1909. je »c. k. Ministarstvo za javne radnje otpisom (broj 220/5 – XXI b.) odobrilo organizaciju učevnih radionica za kiparsku drvorezbu«. Škola je morala imati vlastiti prostor, pa 23. kolovoza 1909. »c. k. Ministarstvo za javne radnje otpisom (broj 609/2 – XXI. b.) određuje splitskoj Općini doprinos za gradnju nove škole u iznosu od jedne trećine faktičnog troška za istu gradnju«. Pred početak treće školske godine, 20. rujna 1909., »otpisom c. k. Ministarstva za javne radnje (broj 603 – XXI. b.) imenovan je akademski slikar Emanuel Vidović učiteljem za dekorativno slikanje«, a školska je godina započela 10. listopada 1909. Uskoro, 20. listopada 1909., »c. k. Ministarstvo za javne radnje odobrava (broj 197/4 – XXI. b.) otkaz službe sa strane učitelja Vjekoslava Gangla«. Nastavljena je priprema gradnje školskoga prostora. Dana 22. ožujka 1910. »c. k. Ministarstvo za javne radnje otpisom (broj 235/7 – XXI. b.) odlučilo je da će se Općini splitskoj za gradnju škole dati pripomoć od 166.000 kruna«. Četvrta školska godina počinje 15. rujna, a nekim odjelima 1. listopada 1910. U toj je školskoj godini, 25. travnja 1911. »c. k. Ministarstvo za javne radnje otpisom (broj 421 – XXI. b.) imenovalo akademskog kipara Mihovila Peruzzija učiteljem«. Učitelj Jakšić bio je pozvan tijekom školske godine 1914. u vojničko službovanje.⁵ Vjerojatno je otpušten iz vojske, jer je godinom 1915. označio pet od devet do sada proučenih slika. U doba Jakšićeva rada nije bila ostvarena zamisao o gradnji nove zgrade. Godine 1906. škola je bila u kući Stjepana Bartulice, u Mostarskoj ulici broj 28, sada Petrovoj ulici broj 30. Godine 1914., u popisu splitskih ustanova, označena brojem 30, škola je ucrtana u tlocrt grada u ulicama: Radovanovoj, Mostarskoj, Zvonimirovoj. Godine 1919. »zaslugom Pokrajinske vlade za Dalmaciju i nastojanjem direktora inženjera Kamila Tončića, škola (Muška zanatska škola za zidare, stolare, tesare, klesare, pletare i javna dvorana risanja i modelovanja) se uselila u skoro sve prostorije lijepe zgrade Poljoprivredne škole u Splitu«.

U popisima učenika (katalozima) zabilježeni su u odjelima škole, koji su bili srodni s Jakšićevim radom, ovi učitelji (godina znači početak školske godine): Alojzij Gangl: Javna dvorana risanja i modelova-

nja: kiparstvo, modeliranje i rezbarstvo (1907. – 1908.); Tano Voltolini: Javna dvorana risanja i modelovanja: modeliranje (1907.); Josip Kost: Strukovna škola usavršavanja: prostoručno risanje, modeliranje, klesarska radionica: poslovođa (1908. – 1911.), premješten rješenjem Dalmatinskog namjesništva (broj 4661) 6. ožujka 1912.; Emanuel Vidović: u svim odjelima: prostoručno risanje i dekorativno slikanje (1909. – 1938.); Atilij Menetto: Javna dvorana risanja i modelovanja: projektno risanje (1909. – 1910.); Mihael Svetoslav Peruzzi: svi odjeli: kiparstvo, modeliranje, povijest umjetnosti, nauka o oblicima, anatomija (1910., ljetno polugodište – 1935.); Pavao Bašković: Strukovna škola za klesarstvo: dekorativno risanje (1910.), Javna dvorana, pučki tečaj: risanje (1912.); Emil Ruml: Javna dvorana risanja, Strukovna škola za klesare: radna pouka klesara, dekorativno i konstruktivno risanje, modeliranje u kredi, nauka o oblicima (1912. – 1940.); Virgil Meneghello Dinčić: Javna dvorana risanja: dekorativno i prostoručno risanje (1913.); Celestin Mis: Strukovna škola za klesare, Strukovna škola za kiparstvo: dekorativno risanje i modeliranje (1915., ostavka 15. srpnja 1916.); Ivan Kresnička: modeliranje i atelje za kipare (1915.).

Po srodnosti likovnoga znanja i poučavanja, to su bili Jakšićevi bliski sudrugovi u školi, ali njegovo darovanje triju slika dvojici drugih učitelja u toj školi, pokazuje još veću bliskost s tim drugima. Među njima je prvi u školu došao Juraj Botić (Split, 8. kolovoza 1874. – Split, 4. svibnja 1929.), koji je od 13. ožujka 1909. pomoćni učitelj (građevno i stručno risanje i razrednik graditeljskog tečaja).⁶ Potom je od početka školske godine 1912. došao u školu učitelj nastavnog jezika Stjepan Roca (Vodice, 1881. – Beograd, 1974.). Po svjedočanstvu iz godine 1933., Nikola Jakšić je radio u školi do godine 1919. i tada je oputovao u Zadar.⁷

U doba Jakšićeva boravka i rada u Splitu samo je jedna izložba imala katalog, a ostale su bile bez kataloga. Takve su izložbe popisane.⁸ Postojao je i običaj izlaganja pojedinih djela u izložima trgovina, a postojale su i učeničke izložbe. Takve izložbe nisu sustavno popisane ni proučene. Jakšićeva su djela bila izložena samo na onoj jedinoj izložbi

s katalogom. Proučeni podatci ne potvrđuju izlaganje njegovih djela i na učeničkim izložbama škole u kojoj je poučavao.⁹ Ta je jedina izložba bila Prva Dalmatinska Umjetnička Izložba. U katalogu je, na stranici 9 među njezinim odbornicima naznačen i »Prof. Nikola Jakšić«. U popisu je izložaka, na stranici 29 ovaj niz podataka: »Jakšić J. Spljet | Rodjen god. 1875 u Postirama na Braču. Učio se u Trstu, Beču i Norimbergi. Ovdje (u Nor.) izložio dva puta i bio dva puta nagradjen. Sada poučava na obrtničkoj školi u Spljetu. | 149. Dobnik | 150. Komp. Soba za the | 151. Komp. Soba za igranje | 152. Salon | 153. Pomješće za perivoj | 154. Skice.« Slovo J. uz prezime je očita tiskarska pogreška, jer ih ima nekoliko u katalogu, a njegovo je ime Nikola istaknuto u popisu odbornika. Ako bi tko pomislio na mogućnost sudjelovanja na izložbi njegova brata Josipa, tada valja upozoriti na istaknutu godinu rođenja 1875., a Josip je rođen 16. listopada 1878. Možda je dobro protumačiti neke riječi, jer na prvi pogled nisu razumljive. Dobnik je današnja ura, riječ the je čaj, a pomješće je pokućstvo. Norimberga je Nürnberg. Izložba je otvorena u srijedu, 30. rujna 1908. u Hrvatskom Domu, a trajala je do nedjelje, 13. prosinca 1908. Vinko Kisić je jedini opisao što je bilo izloženo od djela Nikole Jakšića: »Učitelj na obrtničkoj školi u Splitu J. Jakšić, koji je učio u Trstu, Beču i Norimbergi, izložio je nekoliko nacrtā: modeli za moderno pokućstvo u stilu secesije.«¹⁰ Kisić je očito vidio izložbu, jer su za Zadar bile izrađene i fotografije, koje je možda on naručio, ali je podatke o Nikoli Jakšiću prepisao iz kataloga, pa je tako ponovljena i pogreška prvoga slova njegova imena.

O Jakšićevu životu i možebitnim djelatnostima u Splitu nema proučenih podataka. Veoma je vjerojatna pretpostavka o njegovu razgledanju Jadranske izložbe u Beču, godine 1913., i o njegovu pisanju o toj izložbi u *Našem Jedinstvu*.¹¹ Vijest je naslovljena *Jadranska izložba u Beču*, a potpisana: *Prof. G.* Taj je profesor mogao biti Nikola Jakšić, jer je on u svojem potpisu veoma često pisao upravo tu skraćenicu. On je možda pisac te ocjene bečke izložbe i po pohvalama koje iskazuje ravnateljju škole Kamilu Tončiću i nadarenim učenicima. To su njegovi učenici. Silvije Bonači (rođen 6. prosinca 1893. u Kambelovcu) godine je 1908. upisan u Javnu dvoranu risanja i modelovanja, ali je tada

ostao neocijenjen, a opet je upisan godine 1911., i to je zadnji podatak o njegovu školovanju. Marin Žanko (rođen 4. listopada 1887. u Sinju) godine je 1909. upisan u Javnu dvoranu risanja i modelovanja, upisan je i godine 1910. i 1911., ali je tada ostao neocijenjen, i to je zadnji podatak o njegovu školovanju. Ivan Mirković (rođen 17. listopada 1893. u Pagu) godine je 1911. upisan u Javnu dvoranu risanja, ali nema ocjena ni podatka o učitelju, godine je 1912. upisan u Strukovnu školu za kiparstvo, koju godine 1913. nije pohađao redovito, pa je 15. ožujka 1913. pristupio u Javnu dvoranu risanja, a u novoj je školskoj godini 1913. upisan u Javnu dvoranu risanja i u drugi razred Strukovne škole za kiparstvo. Juraj Skarpa (rođen 30. studenoga 1881. u Starom Gradu) godine je 1912. upisan u Strukovnu školu za kiparstvo i to je zadnji podatak o njegovu školovanju.

Poznat je podatak o izlaganju Jakšičeve slike ili slika na još jednoj izložbi. To je Prima Biennale Romana u Rimu, u Palazzo delle Esposizioni.¹² Bila je to godine 1921. jedna od svečanosti pedesete obljetnice 20. rujna 1870., otkad je Rim glavni grad Italije. Alessandro Dudan potvrđuje Jakšičevo sudjelovanje, ali o tom ne znam ništa više, jer nisam vidio katalog.¹³ Dudan godine 1922. piše: »Tra i giovani dalmati dedicatisi con amore alle arti grafiche affini sono degni di nota: Nicolò Giassich che fu insegnante nella Scuola industriale di Spalato e ora insegna a Trieste, autore di pregevoli acqueforti e di disegni architettonici dei monumenti diocleziani (ved. il catalogo dell'Esposizione biennale d'arte a Roma, 1921).«¹⁴

U Zagrebu je Velimir Deželić Stariji podatke iz kataloga Prve Dalmatinske Umjetničke Izložbe prenio u natuknicu o Jakšiću u leksikografsko izdanje *Znameniti i zaslužni Hrvati te pomena vrijedna lica u hrvatskoj povijesti od 925. do 1925.*: »Jakšić J., slikar. Rodio se g. 1875. u Postirama na Braču. Učio u Trstu, Beču i Nürnbergu. Bio je učitelj na obrtničkoj školi u Spljetu.«¹⁵ Godine je 1933. tiskana *Spomenica škole*, pa je u njoj Jakšić spomenut u raznim popisima.¹⁶ Poslije toga spomena, sve do godine 1951., Jakšić i njegova djela nisu spomenuti. Godine je 1951. o njemu pisao Duško Kečkemet. Godine je 1981. Deša Dijana

pisala o dvjema poveljama u čast Natka Nodila, pa je tako u povijesnoumjetničku znanost uvela prvu prepoznatu Jakšićevu sliku i njezinu fotografiju.¹⁷ Kad sam u Galeriji umjetnina počeo pripremati izložbu u čast proslave obljetnice škole, zamišljene, ali ne ostvarene u godini 1991., mogao sam, stjecajem okolnosti rada Marine Botić-Bego u Galeriji, naći u Splitu samo još jednu Jakšićevu sliku. Ona je bila u obitelji Botić, naslijeđena od Marinina djeda Jurja. Sliku sam uvrstio u tu izložbu u prostoru Galerije u Lovretskoj ulici, u kojem je Kamilo Tončić bio ravnatelj od utemeljenja Galerije, 1. prosinca 1931. Izložba je, pod naslovom *Škola lijepih vještina*, trajala od 28. travnja do 14. svibnja 1994. U predgovoru sam napisao samo ovo: »Slikari su među učiteljima u Školi bili brojniji. Najprije je došao gotovo nepoznati Nikola Jakšić (našao sam samo jednu grafiku, darovanu suučitelju u Školi Jurju Botiću).«

Potaknuta dvama različitim prijedlozima natuknica pripremljenih za Hrvatski biografski leksikon, pitala me je u travnju 2003. članica uredništva Višnja Flego o slikaru i njegovim slikama u Splitu, jer je o njima nešto doznala i od Nele Žižić iz Muzeja grada Splita. Već sam u travnju pošao naći podatke o Jakšićevu rođenju u Državnom arhivu, a 6. lipnja sam od Nele Žižić dobio podatke o trima Jakšićevim slikama u Muzeju, koje sam tada dao fotografirati. Po tim sam fotografijama našao podatak o Stjepanu Roci, koji je jednu sliku vjerojatno dobio od slikara na dar, a poslije ju je darovao Gradskoj biblioteci. Slika *Povelja imenovanja Natka Nodila počasnim građaninom Splita*,¹⁸ vjerojatno je u Gradskoj biblioteci bila od ostavine Natka Nodila, ako je on Povelju dobio, jer je umro u Zagrebu 12. svibnja 1912. U Muzeju grada Splita pronađene su još četiri Jakšićeve slike, o kojima mi je Nela Žižić 25. studenoga 2003. poslala podatke, a potom je Marina Botić-Bego našla još jednu sliku u svojoj obitelji.

Tako je sada moguće popisati devet slika, a njihov će opis nadomjestiti osam fotografija što ih je izradio Đenko Ivanišević, tiskanih uz ovaj rad. Fotografije će tako u potpunosti sačuvati sadašnji doseg prikupljanja Jakšićevih slika u Splitu, a malo je vjerojatno pronalaženje većeg broja slika u budućnosti. Dodajem samo napomenu o ikono-

grafskom sadržaju Povelje. Na lijevoj je strani slike žena kojoj su samo noge pokrivenne jednobojnom neukrašenom tkaninom. Ona sjedi na visokom kamenom sjedalu s tri stube. Na naslonu je sjedala klečani ćilim s geometrijskim ukrasima. Žena je ovjenčana vijencem ruža. Desnom rukom drži neznatno uzdignutu kuglu s kipom božice Atene na vrhu. Lijevom rukom drži visoko uzdignutu zlatnu baklju. Na rub je baklje pričvršćen lovorov vijenac, a iz nje se diže dim. Podno ženinih nogu sjedi goli dječak i u lijevoj ruci drži lovorovu granu. Na stubama su razbacane knjige i svitci papira među ružama. Na desnoj je strani slike četvrtasti drveni sanduk u kojem raste lovorovo stablo s mnogim granama.

Povelja imenovanja Natka Nodila počasnim građaninom Splita, 1912., akvarel i tuš, karton, visina 39,5 cm, širina 53,5 cm, rukopisom slikara (tušem na slikanom dijelu): lijevo, dolje, kut: Prof Giassich

Muzej grada Splita, 1998. Primljeno u Muzej vjerojatno iz Gradske biblioteke, godine 1946.

Natpis: U SJEDNICI 30 OŽUJKA 1912 SPLITSKO JE OPĆINSKO | VIJEĆE JEDNOGLASNO IMENOVALO | PROFESORA NATKA NODILA | POČASNIM GRADJANINOM SPLITA, NA PROSLAVU | PEDESETGODIŠNJICE, KAD JE POD NJEGOVIM UREDNIŠTVOM | DNE 1. OŽUJKA 1862, IZAŠAO PRVI BROJ NARODNOGA | GLASILA »IL NAZIONALE« U ZADRU | OPĆINSKO UPRAVITELJSTVO | U SPLITU, 19. TRAVNJA 1912 | NAČELNIK: V. Katalinić (potpis) | VIJEĆNIK: ing Kamil pl Tončić-Sorinjski (potpis) | prof. J Barač (potpis) | PRISJEDNICI: Dr Josip Smodlaka (potpis) | Dr Ivo Tartaglia (potpis).

Vrata i dio dvorišta Papalićeve palače, 1914., bakrorez, papir, visina 181 mm, širina 107 mm (papir: visina 33,8 cm, širina 23,3 cm), rukopisom slikara (olovkom): lijevo, dolje, kut: Originalni bakrorez Darovao gradskoj biblioteki u Splitu Prof Giassich; desno, dolje, kut: Prof Giassich 1914; desno, gore, kut: 18

Muzej grada Splita, 3237. Primljeno u Muzej vjerojatno iz Gradske biblioteke, godine 1946.

Zapadno od Jupiterova hrama Dioklecijanove palače, 1914., bakrorez, papir, visina 208 mm, širina 125 mm (papir: visina 33,7 cm, širina 21,3 cm), rukopisom slikara (olovkom): lijevo, dolje, kut: Originale; desno, dolje, kut: Giassich 1914; desno, gore, kut: 2

Split, Put Meja 16, Sonja Botić. Jakšićev dar Jurju Botiću.

Željezna vrata Dioklecijanove palače, 1915., bakrorez, papir, visina 212 mm, širina 113 mm (papir: visina 33,8 cm, širina 21,8 cm), rukopisom slikara (olovkom): lijevo, dolje, kut: Originalni bakrorez; desno, dolje, kut: Prof Giassich 1915; desno, gore, kut: 7

Muzej grada Splita, 1922.

Ispod ure, 1916., bakrorez, papir, visina 222 mm, širina 130 mm (papir: visina 34,7 cm, širina 21,9 cm), rukopisom slikara (olovkom): lijevo, dolje, kut: Originalni bakrorez; desno, dolje, kut: Prof Giassich 1916; desno, gore, kut: 6

Muzej grada Splita, 2009.

Crkva Duha Svetoga, 1916., bakrorez, papir, visina 186 mm, širina 121 mm (papir: visina 32 cm, širina 22 cm), rukopisom slikara (olovkom): lijevo, dolje, kut: Originalni bakrorez; desno, dolje, kut: Prof Giassich 1916; desno, gore, kut: 3

Muzej grada Splita, 1921.

Peripter prvostolne crkve, 1916., bakrorez, papir, visina 208 mm, širina 125 mm (papir: visina 33,7 cm, širina 21,3 cm), rukopisom slikara (olovkom): lijevo, dolje, kut: Originalni bakrorez; desno, dolje, kut: Prof Giassich 1916; desno, gore, kut: 5

Muzej grada Splita, 2008.

Jugoistočni dio peristila i protiron Dioklecijanove palače, 1916., bakrorez, papir, visina 263 mm, širina 152 mm (papir: visina 43 cm, širina 29 cm), rukopisom slikara (olovkom): lijevo, dolje, kut: Originalni bakrorez; desno, dolje, kut: Prof Giassich 1916; desno, gore, kut: 6

Muzej grada Splita, 2398. Otraga, drugim rukopisom: Dioklecijanova Palača; Glavne kolone na ulazu Peristila; g. prof. Roca; Spljet. Vjerojatno je Jakšić sliku darovao Stjepanu Roci, a on Gradskoj biblioteci. Primljeno u Muzej iz Gradske biblioteke, godine 1946.

Iza Vestibula, 1916., bakrorez, papir, visina 219 mm, širina 149 mm (papir: visina 36,3 cm, širina 26,3 cm), rukopisom slikara (olovkom):

lijevo, dolje, kut: Originalni bakrez; desno, dolje, kut: Prof Giassich 1916; desno, gore, kut: 8

Split, Kašićeva 18, Marina Botić Bego. Jakšičev dar Jurju Botiću.

Dok sam pripremao ovaj rad u čast Duška Kečkemeta, prisjećao sam se onih dana kad su gospođa Smilja i on dolazili u gostoljubivi dom prijatelja Jovana Cvejanova, najvršnjeg onodobnog poznavatelja engleske kulture i načina života. Mnogo je marljiva rada tada bilo ugrađeno u izložbu *Robert Adam i Dioklecijanova palača u Splitu*, otvorenu 28. prosinca 1964. u Muzeju grada Splita. Ni jedna izložba osmišljena u Splitu, ni prije ni poslije, nije imala toliko svjetskih sastavnica ni toliko svjetskih odjeka. Neka onom, koji je znao ostvariti takvu izložbu, ovaj moj rad još jednom potvrdi zahvalu.

BILJEŠKE

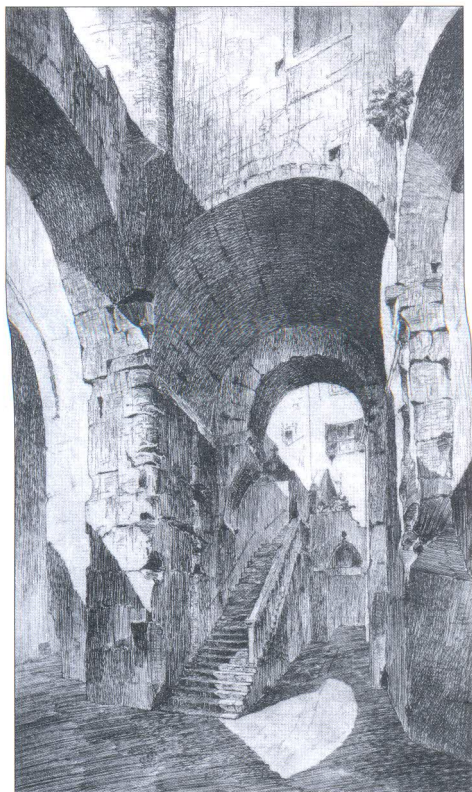
1. Slobodna Dalmacija, Split 1. veljače 1951., 1 – 2, (Iz staroga Splita).
2. Split, Državni arhiv, Matična knjiga rođenih župe Postira od 1871. do 1893. (broj 22), stranice 62 - 63, broj upisa 27.
3. *Državna građevna zanatlijska škola*. Naše Jedinstvo, Split, 1. kolovoza 1905., 2 (Gradski vijesnik).
4. *Imenovanje*. Naše Jedinstvo, 2. travnja 1907., 2 (Gradski vijesnik): »Gospodin K. Tončić inžinir imenovan je upraviteljem obrtničke škole u Spljetu. Po općem mišljenju izbor nije mogao biti bolji, a zavisio je od gospodina Tončića, kome čestitamo, da odgovori općem očekivanju.«
5. *Carskokraljevska graditeljska i umjetničko-zanatlijska škola u Splitu. Izvještaj za školsku godinu 1914 – 1915*. Split, 1915.
6. Marina Botić-Bego: *Sjeni mog djeda*. Sto godina Obrtničke škole u Splitu, Split, 1993. (tiskano 1994.), 165-178.
7. Podatci o događajima od 1906. do 1919. u: Milan Ivanišević: *Škola lijepih vještina*. Sto godina Obrtničke škole u Splitu, Split, 1993. (tiskano 1994.), 41-46.
8. Nevenka Bezić-Božanić: *Likovne izložbe Splita 1885 – 1945*. Split, 1962.
9. Duško Kečkemet: *Izložbe Graditeljske, zanatlijske i umjetničke škole u Splitu*. Sto godina Obrtničke škole u Splitu, Split, 1993 (tiskano 1994.), 97 – 106.
10. Narodni List, Zadar, 5. studenoga 1908., 2 (Podlistak).
11. Naše Jedinstvo, Split, 14. listopada 1913., 1.
12. Izložbeni prostor u središtu grada, Via Nazionale, djelo Pija Piacentinija, u kojem je prva izložba bila Esposizione Internazionale di Belle Arti (21. siječnja – 1. srpnja 1883.).

13. Prima Biennale Romana. Esposizione nazionale di belle arti nel cinquantenario della capitale. Roma, 1921. *Catalogo*. Milano, Casa editrice Bestetti & Tumignelli, 1921., 247, 64 table.
14. *La Dalmazia nell'arte italiana*, II. Milano, 1922., 432.
15. Zagreb, 1925., 118.
16. Omotni naslov: *Spomenica 25-godišnjice 1908 – 1933 Državne muške i ženske zanatske škole | 40-godišnjice 1893 – 1933 Stručne produžne škole (šegrtske škole) u Splitu*.
17. *Dvije Nodilove diplome iz Muzeja grada Splita*. Kulturna baština, Split, 1981., 143 - 145.
18. Naše Jedinstvo, Split, 2. travnja 1912., 2 (Gradski vijesnik): »Općinsko vijeće. Izabralo je jednoglasno g. Natka Nodila počasnim građaninom.« Povelja je potpisana 19. travnja 1912., a o njoj nema više vijesti u travnju (dalje nisam čitao!), pa je bez drugih proučavanja teško odrediti što je bilo s tom izvorno uokvirenom slikom.

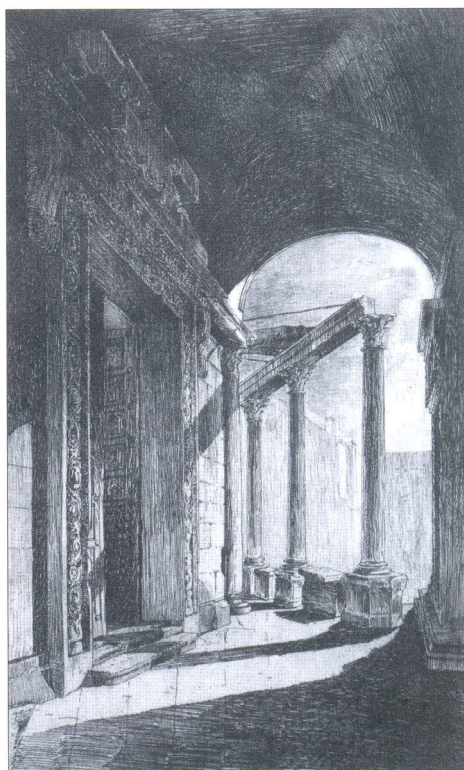
GLI ANNI A SPLIT DEL PITTORE NIKOLA JAKŠIĆ

Riassunto

Il pittore Nikola Jakšić (Postira, 21.ottobre 1875 – Trieste, ?), visse a Spalato dal 1906 al 1919. Era il maestro pittore nella Scuola d'arti e mestieri. I suoi dipinti erano esposti a Spalato nell'anno 1908 (Prima Mostra d'Arte Dalmata), e nell'anno 1921 a Roma (Prima Biennale Romana). Il Museo della Città di Spalato custodisce un acquerello (1912) e sei incisioni in rame (1914-1916), mentre la famiglia Botić possiede due rami (1914). L' acquerello rappresenta il diploma di proclamazione dello storico e politico croato Natko Nodilo (1834-1912) quale cittadino onorario di Spalato. Le incisioni in rame dimostrano il peristilio del Palazzo di Diocleziano, la cattedrale di Spalato, i vecchi edifici, piazze e vie.

Nikola Jakšić: Ispod ure, 1916.

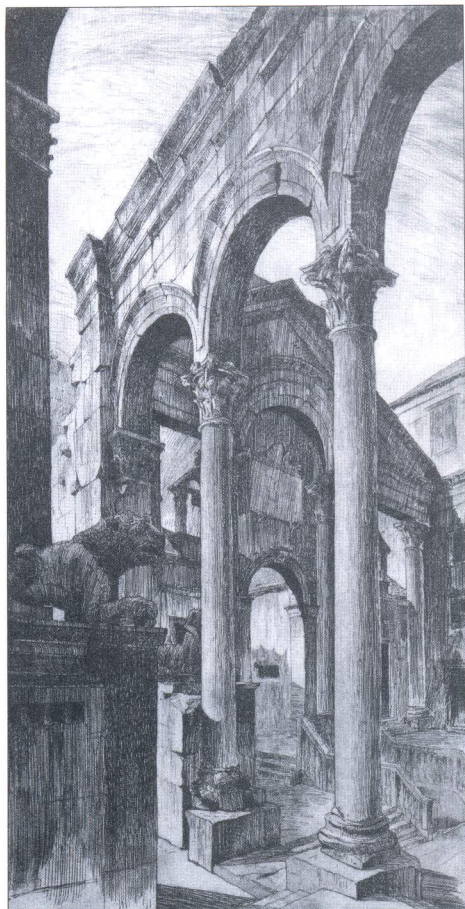
Jakšić: Peripter prvostolne crkve, 1916.

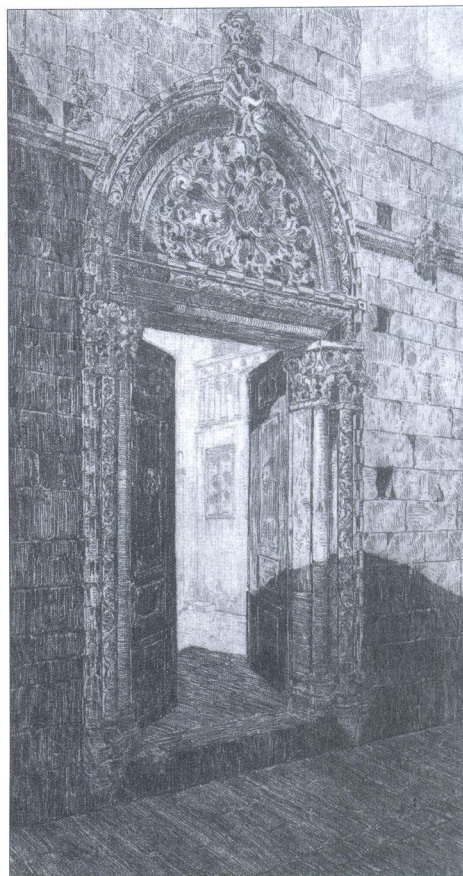
Nikola Jakšić: Crkva Duha Svetoga, 1916.

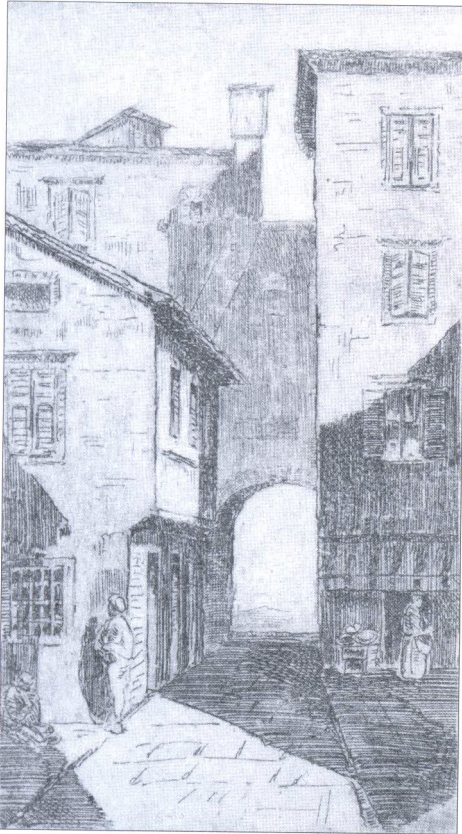
Nikola Jakšić: Željezna vrata Dioklecijanove palače, 1915.

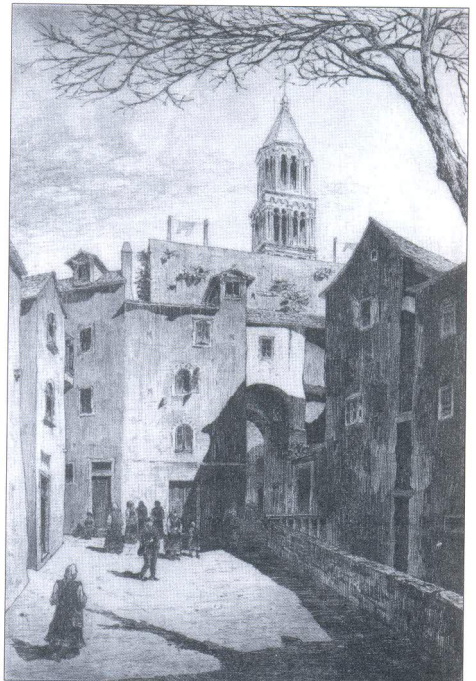
Nikola Jakšić: Jugoistočni dio peristila i protiron Dioklecijanove palače, 1916.

Jakšić: Vrata i dio dvorišta Papalićeve palače, 1914.

Nikola Jakšić: Zapadno od Jupiterova brama Dioklecijanove palače, 1914.

Jakšić: Iza Vestibula, 1916.